

Henryk Bogacki

"Kirche und Kirchen nach dem
Vaticanum II : die Lehre des Konzils
über die Kirchengugehörigkeit aus
ökumenischer Sicht", Ernst Fischer,
München 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/3, 204

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wpracowane w poszczególnych teologiach, które muszą toczyć ze sobą stały dialog zmierzający do przywrócenia jedności. Teologia ekumeniczna ma również świadomość, że objawienie w Chrystusie skierowane jest do wszystkich ludzi i dlatego problemy jedności chrześcijaństwa rozważa zawsze w stosunku do świata.

Szczególną zasługą autora wydaje się być rozszerzenie zakresu teologii ekumenicznej, przy czym okazuje się ona raczej jako pewna postawa wobec problemów chrześcijaństwa i świata. Postawa tego rodzaju powinna być dla teologa czymś spontanicznym i naturalnym, co bardziej przyczyni się do sprawy jedności niż mówienie o ekumenizmie i powtarzanie tych samych haseł, na które już mało kto reaguje.

KS. STEFAN MOYSA SJ, WARSZAWA

ERNST FISCHER, *Kirche und Kirchen nach dem Vaticanum II. Die Lehre des Konzils über die Kircheng Zugehörigkeit aus ökumenischer Sicht*, München 1967, Chr. Kaiser Verlag, s. 105.

Niewiele punktów nauki Soboru Watykańskiego II obrazuje rozwój nauki katolickiej w sposób tak wyraźny, jak nauczanie na temat przynależności do Kościoła Chrystusowego, konieczności Kościoła do zbawienia i charakteru eklezjalnego niekatolickich Kościołów i Wspólnot Kościelnych. Uważne zestawienie odpowiednich ustępów encykliki *Mystici Corporis* z uchwałami soboru, zwłaszcza *Konstytucją dogmatyczną o Kościele i Dekretem o ekumenizmie*, uwydatnia jak wielką drogę przebyło oficjalne nauczanie Kościoła katolickiego w okresie dwudziestu lat dzielących te dokumenty.

Nowość sformułowań wzbudza niemałe zainteresowanie braci rozłączonych, czego przejawem jest książka E. Fischera. Autor rozpoczyna rozważania od przedstawienia w pierwszej części rozwoju (od epoki Ojców Kościoła po encyklikę *Mystici Corporis*) nauczania kościelnego o przynależności do Kościoła (s. 11—43).

W drugiej analizuje naukę Soboru Watykańskiego II na ten sam temat, który obejmuje trzy zagadnienia wymienione na początku niniejszej recenzji (s. 44—93). Fischer wykazuje dobrą orientację w niezmiernie literaturze problemu, szczególnie w opublikowanych już katolickich komentarzach do uchwał Vaticanum II.

Autor podnosi z uznaniem, iż sobór w terminach ostrożnych, lecz jednoznacznych podkreślił, że mimo występujących podziałów istnieje podstawowa jedność chrześcijan w Chrystusie i Jego Kościele. Wszyscy chrześcijanie mogą i powinni wyrazić tę jedność we wspólnym świadectwie i posłudze. Nauczanie soboru stwarza nowe możliwości dla ruchu ekumenicznego, choć zdaniem autora trudno obecnie przewidzieć, jak na teologicznej podstawie rzymskokatolickiego ekumenizmu ukształtuje się prawdziwy dialog Kościoła rzymskiego z innymi społecznościami chrześcijańskimi. Autor po trafnej analizie uchwał soboru stwierdza, że Kościół katolicki na soborze otworzył drzwi przed rozdzielonymi chrześcijanami, podczas gdy jeszcze kilka lat temu nikt nie mógłby przypuszczać, że drzwi te w ogóle zostaną kiedykolwiek odemknięte.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

FRANCOIS BIOT, *Von der Polemik zum Dialog. Steine auf dem Weg zur Einheit der Christen*, Wien — München 1966, Verlag Herold, s. 276.

Sobór Watykański II nie był pierwszą próbą przezwyciężenia podziałów w chrześcijaństwie. Mimo panującej wzajemnej wrogości i ostrej polemiki występowały starania, by wyjaśnić punkty sporne i dążyć do porozumienia.